

ภาคผนวก

โครงการวิจัย เรื่อง “รูปแบบและมูลเหตุจูงใจของการตกแต่งบัญชีในประเทศไทย”

คำแนะนำ : แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อต้องการทราบถึง ความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบและมูลเหตุจูงใจ รวมทั้งหาแนวทางในการลดการตกแต่งบัญชี ในประเทศไทย และเพื่อประโยชน์ในการศึกษา การให้ข้อมูลของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างมาก และขอขอบคุณในความกรุณาของท่านมา ณ ที่นี้ (นักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา)

แบบสอบถามประกอบด้วยทั้งหมด 5 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านวิชาชีพ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นด้านการตกแต่งบัญชี

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชีต่อรูปแบบและมูลเหตุจูงใจในการตกแต่งบัญชีในประเทศไทย

- 4.1 และ 4.2 เป็นความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในตลาดหลักทรัพย์

- 4.3 และ 4.4 เป็นความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชีนอกตลาดหลักทรัพย์

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชีต่อแนวทางในการลดการตกแต่งบัญชี

คำชี้แจง โปรดขีด ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความ หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง.....ที่กำหนด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคล

1. เพศ

☐

1) ชาย

☐

2) หญิง

2. อายุ

☐

1) น้อยกว่า 20 ปี

☐

2) 20-30 ปี

☐

3) 31-40 ปี

☐

4) 41-50 ปี

☐

5) มากกว่า 50 ปี

3. ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด

☐

1) ปริญญาตรี(สถาบันในประเทศ)

☐

2) ปริญญาตรี(สถาบันต่างประเทศ)

☐

3) ปริญญาโท(สถาบันในประเทศ)

☐

4) ปริญญาโท(สถาบันต่างประเทศ)

☐

5) ปริญญาเอก(สถาบันในประเทศ)

☐

6) ปริญญาเอก(สถาบันต่างประเทศ)

4. ประสบการณ์ในการทำงานด้านการตรวจสอบบัญชี

☐

1) น้อยกว่า 5 ปี

☐

2) 5-10 ปี

☐

3) 11-20 ปี

☐

4) 20 ปีขึ้นไป

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านวิชาชีพ

1. ใบอนุญาตที่ได้รับในการประกอบวิชาชีพทางการบัญชีสูงสุด (เลือกได้เพียงคำตอบเดียว)

- ☐ 1) ผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจาก กตด.(ในตลาดหลักทรัพย์ฯ)
- ☐ 2) ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตทั่วไป(นอกตลาดหลักทรัพย์)
- ☐ 3) ผู้สอบบัญชีภายในรับอนุญาต
- ☐ 4) ผู้สอบบัญชีภาษีอากร
- ☐ 5) ไม่มีใบอนุญาตใด ๆ

2. สถานที่ทำงาน (สำนักงานสอบบัญชี)

- ☐ 1) สำนักงานสอบบัญชี Big 4 (เคพีเอ็มจี , ดีลอยท์ , ไพรซ์ฯ , เอ็นสท์แอนด์ ยัง)
- ☐ 2) สำนักงานสอบบัญชี (ในตลาดหลักทรัพย์ฯ)
- ☐ 3) สำนักงานสอบบัญชีทั่ว ๆ ไป

3. ที่ตั้งสำนักงานสอบบัญชี

- ☐ 1) ในเขตกรุงเทพ ☐ 2) ต่างจังหวัด

4. ตำแหน่งงานในสำนักงานสอบบัญชี

- ☐ 1) เจ้าของสำนักงาน ☐ 2) ผู้เป็นหุ้นส่วน Partner ☐ 3) ผู้จัดการ
- ☐ 4) ผู้ช่วยผู้จัดการ ☐ 5) ผู้ตรวจสอบอาวุโส ☐ 6) ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี
- ☐ 7) ผู้ควบคุมงาน ☐ 8) อื่น ๆ ระบุ.....

5. ลักษณะงานที่ทำการตรวจสอบ

- ☐ 1) ตรวจสอบงบการเงินของบริษัท(ในตลาดหลักทรัพย์ฯ)
- ☐ 2) ตรวจสอบงบการเงินของบริษัท/ห้างหุ้นส่วนฯ(นอกตลาดหลักทรัพย์ฯ)
- ☐ 3) ตรวจสอบงบการเงินของบริษัท/ห้างหุ้นส่วนฯ(ในและนอกตลาดหลักทรัพย์ฯ)

6. กิจการที่รับตรวจสอบงบการเงินโดยส่วนใหญ่

- ☐ 1) กิจการในเขตกรุงเทพ ☐ 2) กิจการในต่างจังหวัด ☐ 3) ระบุไม่ได้

7. การตรวจทานงบการเงินโดยเฉลี่ยต่อปี

- ☐ 1) น้อยกว่า 20 งบต่อปี ☐ 2) 21-50 งบต่อปี ☐ 3) 51-100 งบต่อปี
- ☐ 4) 100 – 150 งบต่อปี ☐ 5) 151 - 200 งบต่อปี ☐ 6) 200 งบขึ้นไป

8. ขนาดของงบการเงิน(สินทรัพย์รวม)ที่ตรวจสอบโดยเฉลี่ย (ประมาณจากการตรวจสอบในรอบระยะเวลา 1 – 2 ปีที่ผ่านมา)

☐ 1) สินทรัพย์รวมต่ำกว่า 100 ล้านบาท	☐ 2) สินทรัพย์รวม 101 – 1,000 ล้านบาท
☐ 3) สินทรัพย์รวม 1,001 – 5,000 ล้านบาท	☐ 4) สินทรัพย์รวม 5,001 – 10,000 ล้านบาท
☐ 5) สินทรัพย์รวม 10,000 ล้านบาทขึ้นไป	

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นในการตกแต่งบัญชี

1. ท่านคิดว่าปัจจุบันในประเทศไทยมีการตกแต่งบัญชีหรือไม่(หากท่านตอบว่าไม่มี กรุณตอบแบบสอบถามถือว่าสิ้นสุด)

☐ 1) มี	☐ 2) ไม่มี

2. ท่านคิดว่า ปัญหาของการตกแต่งบัญชีในประเทศไทย จะแก้ไขให้หมดไปได้หรือไม่

☐ 1) ได้	☐ 2) ไม่ได้

3. ท่านคิดว่าโดยภาพรวมความรุนแรงของ ปัญหาที่เกิดจากการตกแต่งบัญชีในประเทศไทย มีความรุนแรงอยู่ในระดับใด

☐ 1) มากที่สุด	☐ 2) มาก	☐ 3) ปานกลาง
☐ 4) น้อย	☐ 5) น้อยที่สุด	☐ 6) ไม่เป็นปัญหา

4. ท่านคิดว่า ปัจจุบันบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ มีการตกแต่งบัญชีมากกว่าบริษัทนอกตลาดหลักทรัพย์ใช่หรือไม่

☐ 1) ใช่	☐ 2) ไม่ใช่

5. จงเรียงลำดับปัจจัยที่มีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาการตกแต่งบัญชีในประเทศไทย (3 ลำดับแรก) โดยเรียงลำดับจาก 1 - 3

- 1) ผู้สอบบัญชีไม่มีความเข้มงวดในการตรวจทานงบการเงิน
- 2) ผู้สอบบัญชีขาดความรู้ความเข้าใจในการตรวจสอบบัญชี
- 3) มาตรฐานบัญชีที่เปิดโอกาสให้มีการตกแต่งบัญชี
- 4) มาตรการการลงโทษที่ไม่รุนแรง
- 5) อำนาจในการต่อรองของกิจการ(ผู้บริหาร)ที่มากกว่าผู้สอบบัญชี
- 6) การขาดจริยธรรมของทั้งนักบัญชีและเจ้าของกิจการ(ผู้บริหาร)
- 7) สำนักงานบัญชีหรือนักบัญชีเปิดโอกาสหรือเสนอแนะให้มีการตกแต่งบัญชี
- 8) การเจตนาเพื่อหลีกเลี่ยงภาษีของผู้บริหารหรือเจ้าของกิจการ

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นต่อรูปแบบและมูลเหตุในการตกแต่งบัญชีในประเทศไทย

4.1 ท่านคิดว่ารูปแบบของการตกแต่งบัญชี ในประเทศไทย มีมากน้อยเพียงใดให้ตอบโดยมีค่าคะแนนดังนี้

1 = น้อยที่สุด 2 = น้อย 3 = ปานกลาง 4 = มาก 5 = มากที่สุด

สำหรับผู้สอบบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชีที่ตรวจสอบงบการเงินในตลาดหลักทรัพย์ฯ

รูปแบบ	5	4	3	2	1
1) เร่งบันทึกรายได้ให้เร็วกว่าความเป็นจริง เช่น จัดส่งสินค้าไปแล้วเพียงบางส่วนแต่บันทึกยอดขายทั้งจำนวน					
2) ชะลอการบันทึกรายได้ให้ช้ากว่าความเป็นจริงโดยเลื่อนไปบันทึกงวดบัญชีหน้า					
3) บันทึกค่าใช้จ่ายให้ช้ากว่าความเป็นจริง เช่น การชะลอค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาไปงวดหน้า					
4) เร่งบันทึกค่าใช้จ่ายให้เร็วกว่าความเป็นจริง เช่น การบันทึกค่าใช้จ่ายล่วงหน้าทันที ทั้งที่ยังไม่ได้ใช้บริการนั้น					
5) สร้างกำไรปลอม (การโยกหรือแลกเปลี่ยนสินทรัพย์กับบริษัทในเครือ)					
6) การนำรายได้ที่เป็นรายการพิเศษมาแสดงเป็นรายได้ปกติ เช่น กำไรจากการไถ่ถอนหุ้นกู้ก่อนกำหนด กำไรจากการประνομหนี้ ฯลฯ					
7) การนำรายการขาดทุนปกติมาแสดงเป็นขาดทุนพิเศษ เช่น ขาดทุนจากการขายสินทรัพย์เมื่อมีการย้ายสำนักงาน					
8) ปกปิดหนี้สินหรือภาระผูกพันของบริษัท					
9) การรับมาตรฐานบัญชีระหว่างประเทศมาใช้ก่อนประกาศใช้ในเมืองไทย					
10) การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี					
11) การล้างบาง (Take a big bath) เช่นการยินยอมพร้อมใจที่จะตั้งสำรองค้อยค่าของสินทรัพย์ หรือ ผลขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน ฯลฯ					
12) การทำรายการจัดหาเงินนอกงบดุล เช่น การทำสัญญาเช่าระยะยาว					
13) การปรับแต่งกระแสเงินสดจากการดำเนินงานให้ดูดีขึ้นโดยการโยกย้ายถ่ายเทกิจกรรม (งบกระแสเงินสด)					

รูปแบบ	5	4	3	2	1
14) สร้างรายได้ให้สูงโดยขายแบบเวียนเทียนในหมู่ผู้ค้า (ก ขายให้ ข , ข ขายให้ ค , ค ขายให้ ง , ง ขายให้ ก)					
15) การลดกำไรงวดปัจจุบันลง เช่น การลดอายุการใช้งานของสินทรัพย์, การตัดสินทรัพย์บางรายการในอัตราเร่ง					
16) การไม่บันทึกรายได้ และ/หรือ ค่าใช้จ่าย ทั้งที่มีรายการเกิดขึ้นจริง					
17) อื่น ๆ โปรดระบุ.....					
18) อื่น ๆ โปรดระบุ.....					

4.2 ท่านคิดว่าปัจจัยใดต่อไปนี้เป็นมูลเหตุจูงใจของการตกแต่งบัญชี ในประเทศไทย มีอย่างน้อยเพียงใดให้ตอบโดยมีค่าคะแนนดังนี้

1 = น้อยที่สุด 2 = น้อย 3 = ปานกลาง 4 = มาก 5 = มากที่สุด

สำหรับผู้สอบบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชีที่ตรวจสอบงบการเงินในตลาดหลักทรัพย์ฯ

ปัจจัย	5	4	3	2	1
1. ต้องการปิดบังการบริหารงานที่ขาดประสิทธิภาพของฝ่ายบริหาร					
2. ต้องการป้องกันภัยอันตรายจากการถูกปลดออกจากงานของฝ่ายบริหาร					
3. เพื่อผลตอบแทนของฝ่ายบริหารผูกติดกับผลการดำเนินงานของกิจการ(กำไร)					
4. เพื่อความอยู่รอดของกิจการ ในภาวะทางตลาดที่มีการแข่งขันสูง					
5. เพื่อประโยชน์ทางด้านภาษีอากร					
6. ต้องการดึงดูดผู้ลงทุนที่เป็นสถาบันรายใหญ่ในตลาดทุน					
7. จุดอ่อนของแนวคิดทางบัญชีในปัจจุบันที่มีหลายแนวทางให้เลือกปฏิบัติ					
8. ต้องการลดการฝ่าฝืนเงื่อนไขที่กำหนดในสัญญาเงินกู้ (ลดความเสี่ยง)					
9. ต้องการลดผลการดำเนินงานของบริษัทที่มีความผันผวน					
10. เพื่อผลประโยชน์ในการกู้ยืมเงิน					
11. อื่นๆ ระบุ.....					
12. อื่นๆ ระบุ.....					

4.3 ท่านคิดว่ารูปแบบของการตกแต่งบัญชี ในประเทศไทย มีมากน้อยเพียงใดให้ตอบโดยมีค่าคะแนนดังนี้

1 = น้อยที่สุด 2 = น้อย 3 = ปานกลาง 4 = มาก 5 = มากที่สุด

สำหรับผู้สอบบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชีที่ตรวจสอบงบการเงินนอกตลาดหลักทรัพย์ฯ

รูปแบบ	5	4	3	2	1
1) จงใจสร้างรายจ่ายมากเกินไปจนเกินจริง เช่น แสดงรายจ่ายไว้ 5,000 บาท ขณะที่มีย่อยเอกสารจริงเพียง 1,000 บาท					
2) จงใจแสดงรายได้น้อยกว่าความจริง เช่น ไม่แสดงรายรับบางรายการ					
3) การทำบัญชี 2 ชุด เพื่อหลีกเลี่ยงภาษี					
4) เจตนาตกแต่งฐานภาษีไปสู่บุคคลอื่น					
5) ตกแต่งบัญชีโดยสร้างข้อมูลเท็จ					
6) การขายสินค้าโดยไม่ออกบิลขาย					
7) เจตนากระทำผิดกฎหมาย เช่น หลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่ม,ปลอมแปลงใบกำกับภาษี					
8) การปกปิดหนี้สินหรือภาระผูกพันของบริษัท					
9) การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี,ประมาณการทางบัญชี					
10) จงใจไม่บันทึกรายได้ และ/หรือ ค่าใช้จ่าย ทั้งที่มีรายการเกิดขึ้นจริง					
11) เจตนาบันทึกบัญชีผิดประเภท เช่น บันทึกทรัพย์สิน เป็นค่าใช้จ่าย					
12) อื่น ๆ โปรดระบุ.....					
13) อื่น ๆ โปรดระบุ.....					

4.4 ท่านคิดว่าปัจจัยใดต่อไปนี้เป็นมูลเหตุจูงใจของการตกแต่งบัญชี ในประเทศไทยมีอย่างน้อยเพียงใดให้ตอบโดยมีค่าคะแนนดังนี้

1 = น้อยที่สุด 2 = น้อย 3 = ปานกลาง 4 = มาก 5 = มากที่สุด

สำหรับผู้สอบบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชีที่ตรวจสอบงบการเงินนอกตลาดหลักทรัพย์ฯ

ปัจจัย	5	4	3	2	1
1. เพื่อประโยชน์ในการเสียภาษี					
2. เพื่อผลประโยชน์ในการกู้ยืมเงิน					
3. เพื่อให้งบการเงินของบริษัทดึงดูดความสนใจต่อเจ้าหนี้,สถาบันการเงิน					
4. เพื่อความอยู่รอดของกิจการ ในภาวะทางตลาดที่มีการแข่งขันสูง					
5. เป็นความต้องการของผู้บริหาร(เจ้าของกิจการ)					
6. การประหยัดต้นทุนเพื่อรักษาสถานภาพในการแข่งขัน					
7. อื่นๆ ระบุ.....					
8. อื่นๆ ระบุ.....					

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นในเรื่องของแนวทางการลดการตกแต่งบัญชีในประเทศไทย

5.1 ท่านคิดว่าปัจจัยใดต่อไปนี้เป็นแนวทางในการลดการตกแต่งบัญชีในประเทศไทย ให้ตอบโดยมีค่าคะแนนดังนี้

1 = น้อยที่สุด 2 = น้อย 3 = ปานกลาง 4 = มาก 5 = มากที่สุด

ปัจจัย	5	4	3	2	1
1) มีการกำหนดมาตรการการลงโทษที่รุนแรง					
2) พัฒนาศักยภาพด้านบัญชีให้มีจริยธรรมของนักบัญชี					
3) กำหนดมาตรฐานบัญชีฉบับเดิมให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น					
4) ปรับปรุงและพัฒนามาตรฐานฉบับใหม่ให้ทันต่อเหตุการณ์และให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานทางบัญชี					
5) นำมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศมาประยุกต์ใช้					
6) กำหนดให้ผู้บริหารต้องลงลายมือชื่อยืนยันความถูกต้องของงบการเงิน					
7) ตั้งคณะกรรมการควบคุมบัญชีบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์					
8) พัฒนาระบบการตรวจสอบบัญชี เช่น ต้องมีการเปลี่ยนผู้สอบบัญชีและ ส่งงบบัญชี, มีการสอบทานกระดาษทำการระหว่างกัน					
9) ปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อให้เข้าใจบัญชีอย่างลึกซึ้งใน วิชาชีพการบัญชี					
10) ออกข้อบังคับกำหนดให้มีการอบรมเพิ่มเติมแก่นักบัญชีเป็นระยะ ๆ					
11) อื่น ๆ โปรดระบุ.....					
12) อื่น ๆ โปรดระบุ.....					

5.2 หลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 ทำให้มีการออกมาตรฐานฉบับใหม่ๆ เป็นจำนวนมาก ท่านคิดว่าการออกมาตรฐานดังกล่าว มีผลต่อปัจจัยดังต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด ให้ตอบโดยมีค่าคะแนนดังนี้

1 = น้อยที่สุด 2 = น้อย 3 = ปานกลาง 4 = มาก 5 = มากที่สุด

ปัจจัย	5	4	3	2	1
1. ลดการตกแต่งบัญชี					
2. สร้างความเชื่อมั่นของผู้ใช้รายงานทางการเงิน					
3. เกิดความโปร่งใสของรายงานทางการเงิน					
4. สะท้อนมูลค่าที่แท้จริงทางเศรษฐกิจของรายงานทางการเงิน					
5. ยกกระดับมาตรฐานของการจัดทำรายงานทางการเงิน					
6. เกิดความเชื่อถือได้ของข้อมูลทางการเงิน					